Halászati Lapok

A Haltermelők Országos Szövetsége
és a Halászati Terméktanács információs és marketing hírlevele

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

III. évfolyam

2002/Június

Természet és okszerű halgazdálkodás

A természetvédelmi és a halászati szakemberek kapcsolata kiegyensúlyozott, hiszen rendszeresen találkoznak és egyeztetik a közös problémákat. Így volt ez legutóbb április közepén is, amikor a Haltermelők Országos Szövetsége nevében dr. Orosz Sándor igazgató és Bardócz Tamás, míg a KöM Természetvédelmi Hivatala részéről dr. Kalotás Zsolt főosztályvezető-helyettes, Kovács Eszter és Csikai Csaba ültek asztalhoz az aktuális kérdések megtárgyalásához. Ezen a megbeszélésen született az az elhatározás, hogy közös stratégiát kell kidolgozni a közös fellépés érdekében. Erről a stratégiáról beszélgettünk Csikai Csabával, aki a TvH ökológiai főfelügyelője.

• Ön hogyan értékeli a halászati ágazat és a természetvédelmi hatóság kapcsolatát?

– Kifejezetten jó a kapcsolatunk, már csak azért is, mert nagyon sok területen együtt mozgunk, együtt élünk. Okszerű halgazdálkodás nélkül a természetvédelmi értékek sem tarthatók fenn, amelyeket jelen pillanatban a halastó-rendszerek képviselnek. Éppen ezért, óhatatlanul szükséges egy szoros együttműködés, s azt hiszem, hogy már hosszú ideje meglehetősen tartalmas munkakapcsolatokat ápolunk.

• Mielőtt elmélyednénk a részletekben, tegyük tisztába a környezetvédelem és a természetvédelem fogalmát...

– A természetvédelem – nevében a jele – a természet és a természetben élő lények, és állatok védelmét jelenti elsősorban. Van olyan ága is, amelyik a nem élő természeti értékek védelmével foglalkozik, például a geológiai értékekkel, mint a barlangok, a cseppkövek, az ásványok, érdekességek stb. A természetvédelemnek van egy általános tájvédelmi jogosítványa is, amelyet kormányrendeletben szabályoznak. A környezetvédelem általában az emberi környezet védelmével, és az emberi tevékenységből eredő környezeti terhelésekkel foglalkozik. Azokat a szennyezéseket, gyártás-technológiából eredő problémákat, ami a természetes környezetet terheli, és ami az élővilágra, s a körülöttünk lévő biodiverzitásra veszélyeztetően hathat, kettéválasztották, de nagyon sok felületen érintkezik a két problémakör. A környezetvédelem tehát az emberi tevékenységgel foglalkozik, s az abból keletkező környezeti károkat próbálja minimalizálni, míg a természetvédelem a másik oldalt képviseli, vagyis az emberi tevékenységgel szemben próbálja valamilyen szinten fenntartani, megőrizni a biológiai sokféleséget. Ennek nemzetközi kötelezettségei is vannak, a legnagyobb ilyen keretegyezmény a Rio de Janerio-i, amelyet 1992-ben kötöttek meg a világ országai, köztük hazánk is. De számos más közösségi jogforrás is foglalkozik ezzel a kérdéssel, például a Natura 2000, a Berni, a Bonni egyezmény, a vizes élőhelyek védelméről szóló Ramsari Egyezmény.

A környezetvédelem tehát az emberi tevékenységgel foglalkozik, s az abból keletkező környezeti károkat próbálja minimalizálni, míg a természetvédelem a másik oldalt képviseli, vagyis az emberi tevékenységgel szemben próbálja valamilyen szinten fenntartani, megőrizni a biológiai sokféleséget.

• Hogy állunk idehaza a természet védelmével?

– Attól függ, milyen időtávlatra tekintünk vissza. Azt mondhatjuk, hogy most sem rossz a helyzet. Magyarország abban a szerencsés, vagy szerencsétlen helyzetben van, hogy

(Folytatás a 2. oldalon)

Tartalom:

Elfogadták a gazdálkodásról szóló jelentést 3
Népünnepély az Óbudai szigeten 4
Tudományos tanácskozás a haltermelésről 5
Ócsárdi halmajális 6
Jászkisér, a horgászparadicsom 7
Tóparti tavaszköszöntő Ludányhalásziban 8

2002. A HAL ÉVE –

ORSZÁGOS GASZTRONÓMIAI RENDEZVÉNYSOROZAT

Egyen halat finom! falat

Szerkeszti:
Szerkesztő Bizottság

Felelős szerkesztő:
Hajtun György

Természet és okszerű halgazdálkodás

(Folytatás az 1. oldalról)

nagy flóra és faunaövek itt, a Kárpát-medencében találkoznak. Ebből eredendően nálunk megtalálhatóak a sztyeppfajok és sztyeppelemek, de az északi boreális elemek, miként a déli, mediterránra jellemző növények és állatfajok együttese. Igaz, ezek töredezett, kis élőhelyek, ennél fogva meglehetősen, érzékenyek és sérülékenyek, ezért sokkal nagyobb odafigyelést, törődést igényelnek.

• Ön említette, hogy az okszerű halgazdálkodás és a természetvédelem elválaszthatatlan egymástól. Mit értünk okszerű halgazdálkodáson?

– A mi szempontunkból, ami a természeti értékek fenntartását, védelmét szolgálja, az gyakorlatilag az extenzív halgazdálkodást jelenti. Ami hazánkban nagy hagyományokra tekint vissza, a síkvidéki körtöltéses halastavak rendszere – Biharugra, Hortobágy – mind-mind olyan természeti értékeket vonzanak magukhoz, amelyek gyakorlatilag elveszítették a régi élőhelyeiket, lehetőségeiket. S itt vissza kell kanyarodnunk a Tisza szabályozásának korszakához, hiszen ha a mai Magyarország területét vesszük alapul, akkor azt mondhatjuk, hogy a Tisza hullámtere az a mai terület 24 százalékát tette ki. A folyószabályozás után ez ma már nem éri el a 1,5 százalékot sem! A két szám önmagáért beszél, és ezeket a vizes élőhelyeket, totyogókat, ahol rengeteg vízimadár, élőlény megtalálta az élő, szaporodó, túlélésre alkalmas élőhelyét, az gyakorlatilag leszűkült másfél százalékra, ráadásul még ez is különféle emberi használatokkal terhelt. Például a szántók a hullámtéren helyezkednek el. Azok a galéria erdők, amelyek jellemezték a Tisza-völgyet és a magasabb felszíneket, azok jórészt eltűntek, csak foltokban leledznek. A helyüket átvette egy erdőgazdasági művelés, nemes nyarasok, papírnyár, amelyek élőhely értéke nagyon alacsony, és jóval kisebbek, mint a korábbi galéria erdőké volt. Ezeknek a szerepét ma a halastó-rendszerek vették át, amelyek pontosan a vonuló madarak útjába esnek. Ezek a madarak évszázadok óta megszokták ezeket az útvonalakat, genetikailag rögzült bennük, tehát nem csak az itt élő madarakról, élőlényekről van szó.

• Éppen a legutóbbi súlyos árvizekről jut eszembe, hogy az ember olyan területeket is birtokba vett, amelyek korábban árterületek voltak, ám gátrendszerrel sem tudtuk megvédeni ezeket a tájékokat.

– Nem szabad elfelejteni, hogy amikor a Tisza-szabályozás igényként felmerült, az azt is jelentette, hogy minél kisebb területre beszorítsák a folyókat. S akkoriban az emberi szemléletmód egészen más volt. Nagy léptékű, áttekinthető munka zajlott, s korának talán a legnagyobb műszaki beavatkozására került sor, rengeteg területet nyert a magyar mezőgazdaság. Azóta fejlődött a mezőgazdasági technológia, sokkal kisebb területeken tudunk ugyanannyi termésmennyiséget előállítani, mint az 1800-as években…

Nem szabad elfelejteni, hogy amikor a Tisza-szabályozás igényként felmerült, az azt is jelentette, hogy minél kisebb területre beszorítsák a folyókat.

• De jóval nagyobb a környezeti terhelés is…

– Kétségtelenül, ez is benne van. Ettől függetlenül azt mondanám, hogy Magyarországon vannak még olyan lehetőségek – és ezt az EU-csatlakozás fényében is mondom – amelyeket a mezőgazdaság esetében is újra kell gondolni, fogalmazni. Sokkal nagyobb támogatást kell adni a biotermékeknek, a gyógynövénytermelésnek, hiszen az EU-ban a magyar mezőgazdasági termékek nehezen tudnak versenyben maradni. A biotermelésnek és a gyógynövény-termesztésnek jók a hazai adottságai, tehát sokkal jobban meg kellene becsülni, ráadásul a gyógynövénytermelésnek az EU-ban nincsenek mennyiségi korlátjai. A kamillatea, vagy a cserjék, amelyekből növényi drogokat lehet nyerni (csipkebogyó, bodza, kökény stb.), nagyon sokféle található idehaza. A hullámtereken például ezeket kellene termeszteni, és támogatni a minisztérium részéről is, hiszen a magyar parasztság sok tekintetben ráutalt az állami segítségre.

• A biogazdálkodásról világszerte bebizonyosodott, hogy egy-egy gazdaságban 5 százalékot tehet ki ez a gazdálkodási forma. S eléggé visszafogottan terjed ez a gazdálkodás. Viszont az árterekkel kapcsolatosan éppen Torgyán Józsefnek volt az az elképzelése, hogy a szikes talajon mesterséges halastavakat alakítsunk ki.

– A nagy halastavak, amelyek létesültek, a termelés szempontjából rossz adottságúak. Alapvetően szikes területeken építették meg őket, és sajnos, a belvizes területeket is – lévén hosszú ideig szárazság – beépítették. Ezért volt különösen nagy a belvízkár, hiszen annak idején, a falusi ember nem épített belvizes területre házat. Ezeket a hibákat nem szabad elkövetni akkor sem, ha öt-tíz évig nem jelentkezik a belvíz.

• Milyen őshonos halfajok vannak Magyarországon, amelyekkel termelési szinten is érdemes foglalkozni?

– A termelésünk ponty-centrikus, s ez jellemzi a horgásztatást is. Most még meg lehet menteni a magyar nyurga, vagy sodrófa ponty genetikai törzsállományát. Ez küllemében is nagyon szép hal, jóval kevesebb a zsírtartalma, mint a tógazdaságban tenyésztett halé, s emlékeim szerint az íze is finomabb. Ennek a halfajnak a fenntartása mindenképpen fontos, ezekkel kellene benépesíteni a vizeket. A másik ilyen lényeges halfaj az aranykárász (Carassius carassius L.), szemben az ezüstkárásszal (Carassius auratus L.). Ez a halfaj régi holtágak, lefűződések, morotvák jellemző halfaja volt egykoron, ma már ritka az előfordulása. Ezek a halfajok még nem állnak természetvédelmi oltalom alatt. Mi szerettük volna kiterjeszteni ezt a védelmet, de elfogadtuk azt az érvet, hogy így nehezebb termelésbe bevonni ezeket a halfajokat. Egy harmadik halfaj is van, ami szintén nem védett, és szintén jelentősen csökken a számuk, ez pedig a compó. Amely azért is érdemel különös figyelmet, mert jól tűri az oxigénszegény viszonyokat. Halastavak esetében gyakran előállnak oxigénszegény időszakok, és bizony előfordul halelhullás is. A compó viszont jól tűri ezeket a viszonyokat, érdemes vele foglalkozni. Igaz, hogy a hároméves forgóra ráállt halgazdálkodásban a compó nehezen találja meg a helyét, mert jóval lassabban nő, mint a ponty. Nagyobb is a kallódása, de érdemes volna vele foglalkozni. Kitűnő sporthal is, szeretik a horgászok, mert nehéz megfogni, ugyanakkor az íze jó.

Egy halastavon megjelennek a fokozottan védett állatfajok, s azok egy része hal, a másik része takarmányfogyasztó, tehát valamilyen szintű kompenzációra szükség van.

• Az áprilisi megbeszélésről készült tájékoztatóban szó esik egy stratégia kidolgozásáról. Mit tartalmazna ez?

– A halgazdálkodáshoz víz szükséges, s ez a víz egyre drágább, nehezebb hozzájutni, s egyre kevésbé tudják a halgazdálkodók azokat a terheket viselni, amelyek a vízzel kapcsolatban jelentkeznek. Egy halastavon megjelennek a fokozottan védett állatfajok, s azok egy része hal, a másik része takarmányfogyasztó, tehát valamilyen szintű kompenzációra szükség van. Mi már elkészítettünk egy rendelet-tervezetet, de ahhoz, hogy ez megjelenhessen és működhessen, politikai akaratra van szükség. Eddig ez valamilyen okból hiányzott, s a halászokkal közösen úgy gondoltuk, hogy most, kormányváltás után van arra lehetőség, hogy ezeket az igényeket el tudjuk ismertetni magasabb szinteken, el tudjuk fogadtatni a politikai vezetőkkel. Magyarországnak nemzetközi kötelezettségei is vannak a természetvédelem területén. Ugyanakkor a magyar halászat is jelentős ágazat, amely szorosan összefonódott a természetvédelemmel. Több halastavunk a Ramsari Egyezmény védelme alatt áll, s ebből adódóan a magyar kormánynak is vannak kötelezettségei. Egységes fellépéssel szeretnénk a természetvédelmi oltalom alatt álló halastavak vízdíjait elismertetni ökológiai vízhasználat címén. Eddig a társtárcának az volt az álláspontja, hogy egy gazdálkodási tevékenység nem épülhet ökológiai vízhasználatra. De ha az okszerű halgazdálkodásra

gondolunk, akkor láthatjuk, hogy a halászati tevékenységre szükség van. Már csak azért is, hogy a természettel szemben támasztott hazai és a nemzetközi elvárásoknak szakmailag és jogszerűen megfeleljünk.

• A halászati tevékenység ez ideig legalább három tárca területéhez tartozott. Éppen ez az érdekeltségi különbözőség okán nehéz az egyeztetés. Várható-e ezen a téren változás? Megtalálja-e a számítását a halászság ebben a tevékenységben?

– Éppen ezekről a kérdésekről váltottunk szót, és kerestünk közös platformokat az egységes fellépésre, az érdekek egységes érvényesítésére. Olyan embereket kell meggyőznünk az igazunkról, akiknek nem ez a szakterületük. Csak egy példát említenék a vízgazdálkodás kapcsán, mégpedig a társulati díjfizetést. A nemzeti park igazgatóságokon jelentős vizes élőhely területek vannak. Ezek a területek a jogszabály értelmében társulati tagdíjfizetésre kötelezettek, be kell lépni a nemzeti park igazgatósági láncolatba. Ez még nem volna nagy baj, a baj ott kezdődik, hogy a magyar vízgazdálkodás ma is alapvetően a víz elvezetésére épül. Még akkor is, ha ezzel lokálisan kárt okoznak. Előáll az a fura helyzet, hogy mi azért fizetjük a társulati tagdíjat, hogy a mi területeinkről elvezessék a vizet. Ez által viszont a vizes élőhelyek károsodnak. A Vásárhelyi terv, amelyet másfél éve indítottak a szakemberek, jó lépés lehet a megoldás irányába. Hasonló gondokat más országokban 8–10 év alatt oldottak meg. Úgy gondolom, hogy itt egy olyan egységes, több tárcás tervezés szükséges, alapvetően a területfejlesztés égisze alatt, ami nagyon sok érdekcsoport céljait próbálja egybegyúrni. Nem szabad elfelejtkezni az itt élő emberekről, céljaikról sem, velük együtt gondolkodva, valamilyen módon bővíteni szükséges az ártereket.

• A halászságnak az egyik legnagyobb gondot a vízdíj mértéke jelenti. Talán másfajta hozzáállásra volna szükség a hatóságok részéről ahhoz, hogy a halászság is jobban megtalálja az érdekeit.

– Egyetértek Önnel, már csak azért is, mert a vízszolgáltató nem vállal felelősséget a szolgáltatott víz minőségéért. A mai világban, a piacgazdasági viszonyok között szerintem nem elfogadható, hogy valaki a minőségért nem vállal felelősséget. Akkor milyen alapon kér érte piaci térítési díjat? A megoldás az lehet, hogy el kell készíteni egy olyan táblázatot, amelyben osztályozzuk a víz minőségét, és a szerint határozzuk meg a díjat. S ennek a fordítottja is igaz kell, hogy legyen: a halászok által elengedett víz minőségét is mérjék, s ennek megfelelően csökkenjen, vagy növekedjen a díj mértéke. A gazdálkodót is érdekeltté kell tenni a víz használatát illetően. Azt tapasztalom, hogy a halászok is ezt szeretnék, nagyon sok kiváló szakember van köztük, akik tudják, hogy mit lehetne elérni megfelelő műveléssel, egy-egy halastóval. Ők ismerik a természetet, együtt élnek a természettel, tudják a törvényszerűségeket is.

– Hajtun György –

Elfogadták a gazdálkodásról szóló jelentést

A Haltermelők Országos Szövetségének május 31-ei közgyűlésén *dr. Orosz Sándor* igazgató terjesztette elő az elnökség írásos beszámolóját, a „fehér könyvet", amelyben a szövetség és tagjai 2001. évi gazdasági tevékenységéről adnak számot. A közgyűlés elfogadta a beszámolót, miként a Haltermosz 2001. évi gazdálkodásáról szóló jelentést is. Tájékoztató hangzott el a szövetség és a Halászati Terméktanács együttműködéséről, annak továbbfejlesztéséről. Az egyebek között pedig a koi-herpeszvírussal kapcsolatos problémákat vitatta meg a testület.

A közgyűlés napirendi pontjainak megtárgyalása előtt *dr. Csoma Antal*, a szövetség elnöke olvasta fel *dr. Németh Imre* földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter levelét. A miniszter az elnökhöz írt levelében elnézést kér, hogy az első kormányülés miatt – az előzetes időpont egyeztetés ellenére – nem tudott eleget tenni a szövetség meghívásának, és személyesen nem lehetett jelen az évi rendes közgyűlésen.

„Engedje meg, hogy levélben ragadjam meg az alkalmat arra, hogy köszönetet mondjak mind a Haltermelők Országos Szövetségének, mind pedig személyesen Önnek eddigi munkámhoz nyújtott segítségéért. Szeretném kiemelni dr. Orosz Sándor igazgató úr, képviselőtársam munkáját is, mindazt a szakmai-politikai segítséget, amelyet tőle kaptam ezen a téren. Reményeim szerint miniszteri munkám során is számítok majd a Haltermosz szakmai véleményére, segítségére mind a halászat hazai fejlesztéséhez, mind pedig az Európai Uniós csatlakozásunkhoz kapcsolódóan." – írta a miniszter.

A „fehér könyv" tartalmáról szólva az igazgató hangsúlyozta, hogy a jelentésben helyet kapott a Halászati Terméktanács munkájáról szóló értékelés is. Szó esett az árak alakulásáról, a piac és az ár kapcsolatáról, az akut vízügyi kérdésekről, a halőrzés anomáliáiról, a halőri státusz rendezetlenségéről, a jogi szabályozás hiányosságairól.

A szövetség 2001. évi gazdálkodását *Sághy Andrásné* könyvelő ismertette. A tavalyi gazdálkodás – bár kevesebb volt a bevétel, és több a kiadás – jól sikerült, mivel a tervezett több mint 10 millió forintos hiány helyett csupán 1,5 millió forintos hiány keletkezett. *Csizmadiáné Hegedűs Ilona* könyvvizsgáló jelentésében megerősítette, hogy a szövetség egyszerűsített mérlege, pénzügyi kimutatása a számviteli törvény hatályos rendeletei szerint készült el, s a társadalmi szervezet pénzügyi és jövedelmi helyzetéről megbízható és valós képet ad. A szövetség gazdasági működése stabil.

A jelentés vitája során jó néhány aktuális gazdasági probléma is megfogalmazódott.

Az egyebek napirendi pont között éles vita bontakozott ki a koi-herpeszvírussal kapcsolatos kormányzati intézkedésekről. Néhány küldött kifogásolta, hogy a minisztérium enyhítette a korábbi behozatali tilalmat, mások viszont egyetértettek ezzel és létkérdésnek tartják, hogy ellenőrzötten, szigorú vizsgálatok után importálhassanak halat, amely már feldolgozott formában érkezik hozzánk. A vita végén a közgyűlés hozott egy határozatot, amelyben elfogadta *Lévai Ferenc* ajánlatát, aki egy levelet olvasott fel, amelyet idézünk.

„Mint Önök előtt köztudott, kezdeményezésünkre az év elején nagy vita után, két lépcsőben a herpesz vírus ellenni védekezés okán a ponty és pontyféle díszhalak importját megtiltotta az FVM állat-egészségügyi főosztálya. Tette mindezt azért, mert több országban bizonyítottá vált a vírus jelenléte és várható, hogy védekezés hiányában előbb-utóbb Magyarországra is behurcolják. Mivel jelenleg a világ egyetlen országában sincs gyógyszer, vakcina, vagy kidolgozott eljárás a vírus megfékezésére, az országba való bekerülése katasztrófát jelenthet a főként pontyot termelő magyar halászság számára. Szerencsére, az eddig elvégzett vizsgálatok sem Magyarországon, sem a Csehországból, a tilalom előtt importált szállítmányokban nem mutatták ki a vírus jelenlétét. Ma tehát – tudomásunk szerint – Magyarország mentesnek tekinthető a herpesz vírustól.

A fenti tényből kiindulva a Haltermosz május 8-ai, szarvasi elnökségi ülésén a halfeldolgozók képviselői a mellett foglaltak állást, hogy feldolgozási célból élő halszállítmányok behozatalát újból engedélyezze az FVM. A termelők ezt a felvetést nem támogatták, véleményük szerint továbbra is szükség van az import tilalomra mindaddig, amíg a vírus ellen megbízható védekezési eljárás nem születik. A vita a különböző érdekkörökhöz tartozó – feldolgozó, termelő, kereskedő – tagokat nem egyformán érinti. Ezért Lévai Ferenc szükségesnek tartja, hogy két, a halegészségügyben szaktekintélynek számító szakembert, *dr. Molnár Kálmánt* és *dr. Csaba Györgyöt* vélemény-nyilvánításra felkérjenek. A véleményt abban kérik ki, hogy milyen hatással lehet a vírus elterjedése a magyar halászatra. Mivel a két szakember nem érintett a vitában, pártatlan szakmai állásfoglalásuk iránymutató lehet a magyar halászság és az FVM számára is. A fenti javaslattal egyetértett a közgyűlés, a két szakember felkérése a közeljövőben megtörténik.

H-n

Népünnepély az Óbudai szigeten

„Egyen halat, finom falat! – Ponty erre gondoltam." A halászati ágazat vezetése 1999-ben ezzel a vezérmondattal indította útjára középtávú marketing-kommunikációs programját. A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászati Terméktanács közös célja az volt, hogy az európaihoz mérten igen alacsony, az évi egy főre jutó 2,8 kilogrammos hazai halfogyasztást növeljék. Amint az ismert, az uniós országokban évente átlagosan 15 kilogramm halat eszik meg egy ember.

A halfogyasztás szerepe és fontossága az egészséges táplálkozásban közismert, ám a magyar halfogyasztási szokások elsősorban ünnepi alkalmakhoz kötik a halételek készítését. A szövetség és a terméktanács vezetői úgy gondolták, hogy legyen sűrűbben ünnep, amikor halétel kerül az asztalra, ezért is határoztak úgy, hogy 2002-ben megrendezik a hal évét.

Az év kiemelt eseményére május 18-án került sor, mégpedig az Óbudai (hajógyári) szigeten, ahol a „Halételek országos ünnepe" gasztronómiai fesztiválon több ezer látogató kóstolhatott finomabbnál finomabb, újszerű és hagyományos halételeket. A nap legnagyobb eseményének ugyanis az a halfőző verseny bizonyult, amelyen a múlt év helyi és regionális halfőző bajnokai – szám szerint 84-en – mutatták be szakácstudományukat. Az elkészült ételeket 3–3 tagú zsűri értékelte. A zsűri elnöke *Benke László* Oscar díjas mesterszakács és cukrász szíve szerint legalább félszáz aranyérmet osztott volna ki. Ám csak egy embernek ítélhették oda „Az ország legjobb halfőzője" címet, amit első alkalommal *Csémi László* érdemelt ki, mégpedig a bajai módra főzött halászléjével. Második helyen a Tisza Távhő csapata végzett, tiszai halászlé főtt a bográcsukban. A harmadik díjat *Helt Ferenc* gombás tejszínes harcsapörköltje érdemelte ki. *Tóth Jánosné* harcsapaprikása a negyedik, *Kovács Lajos* tiszai halászléje az ötödik, míg *Menyhárt József* bajai halászléje a hatodik helyen végzett.

Kiemelt programként szerepelt az év elején meghirdetett kétfordulós gyermekrajz verseny. Az ugyancsak szakavatott zsűri által kiválasztott első ötven legjobb rajzot a nagyközönség is megtekinthette. A csaknem hétszáz rajzból az alsó tagozat kategóriájában *Sike Bettina* rajzai vitték el a pálmát (*Borszuk Nikolett, Túri Gábor, Kopcsik Gergő, Girnt Borbála, Szabó Rebeka* és *Schmidt Dorottya* volt az első hat helyezett. A hatodik helyen két díjazott osztozott.) A felső tagozat kategóriájában *Zsirai Veronika* érdemelte ki az első helyet. A második *Dákai Lilla* lett, a harmadik *Hegyesi Mónika*, míg a negyedik helyen hármas ikrek, *Iglói Ildikó, Tamás* és *Igor* osztoztak. Az ötödik *Bódi Roland*, a hatodik *Márkus Krisztián*. Ahogy *Orosz Sándor*, a Haltermosz igazgatója fogalmazott, egyetérthettünk vele abban, hogy a nemzetgazdaság eme kis ágazata is tud országosat és nagyszerűt alkotni. Az ilyen rendezvénynek ugyanis – reményeik szerint ezentúl minden évben megszervezik – nagy szerepe van abban, hogy a halételeket népszerűsítsék.

H. Gy.

Tudományos tanácskozás a haltermelésről

Halhús minőség, halfeldolgozás, marketing, a halászat, a haltermelés és a környezet kölcsönhatása, halkórtan, technológiai kutatások, genetika, élettan. Ezek azok a gyűjtőfogalmak, amelyek köré a XXVI. Halászati Tudományos Tanácskozás két napja szerveződött. Dr. Váradi László, a szarvasi Halászati és Öntözési Kutatóintézet igazgatója, a tudományos konferencia házigazdája – a hagyományokhoz híven – inkább a bőség zavarával küzdött az előadásokat illetően, mintsem a hiányban. Az édesvízi akvakultúra hazai képviselőinek előadásaiból az is kiderült, hogy a magyar halászat jelen van a világ kutatási folyamatában, s nem csak Európa, hanem világszerte elismert kutatási eredményeink vannak.

A tanácskozás egyben szakember találkozó is, mondta az igazgató. A XXVI-os szám jelzi, hogy hagyományos programról van szó. A szervezők éppen a korábbi évek tapasztalatából kiindulva egy tévészobát is megnyitottak azok számára, akik nem fértek a terembe, hogy onnan kísérjék figyelemmel az eseményeket. A kétnapos rendezvény nem csak tudományos és szakmai tanácskozás, hanem a halászatban dolgozó szakemberek, kollégák, barátok találkozója is. Évről évre látható, hogy mind az előadók, mind pedig a résztvevők között sok a fiatal, ami ennek a kis ágazatnak a megújulási készségét is igazolja. A fiatalok mellett a nagy elődök is megjelentek, többek között *dr. Woynarovich Elek* professzor, a 87 éves népszerű Lexi bácsi.

Támogatási formák

Mielőtt a tudományról esett volna szó, *Pintér Károly* főosztályvezető-helyettes a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium nevében a halászati ágazat hatósági munkájáról adott tájékoztatót. A tudományos munkának is az adja meg a keretét, ha az ágazat támogatási rendszere, igazgatása megfelelően működik, és lehetőséget biztosít a tudományos eredmények gyakorlati átültetéséhez, a magyar halászat fejlesztéséhez. Az ágazat támogatási rendszere meglehetősen stabil, és az utóbbi években kevés változás történt ezen a téren. A pénz persze, mindig kevés, és mindig lesz olyan támogatási forma, amely kimarad, és joggal kérik számon a minisztérium vezetésén. Ennek ellenére a stabilitás biztosított. Az idei év is kevés változást hozott a támogatási rendszerben, de az mindenképpen újdonság, hogy néhány halászati támogatást az uniós normákhoz igazodóan hirdették meg. A korábbi évekhez képest változást jelent az is, hogy a pályázatokat nem a minisztériumban, hanem a megyékben, helyi szinten bírálják el, mint például a halászati beruházásokat, vagy a halgazdálkodási pályázatokat.

Az ágazat támogatási rendszere meglehetősen stabil, és az utóbbi években kevés változás történt ezen a téren.

Pintér Károly arról is szólt, hogy bizonyos támogatási formák az uniós csatlakozás után is megmaradhatnak, mások viszont nem. Ennek szellemében az idén már nem normatív támogatásban részesültek a halastavak gazdái, hanem pályázati úton juthatnak hozzá az agrár-környezetvédelmi rendszeren belül. Itt a hektáronkénti támogatás összege magasabb a tavalyinál, de bővült a feltételrendszer, és nehezebb a hozzájutás. Ez a forma azonban a csatlakozás után is tovább élhet, miként a beruházási támogatások is. A minőségi haltenyészeti anyag kihelyezésének pályázatát a terméktanácshoz kellett benyújtani, a minisztérium június elejére dönt a kifizetésekről. Sokakat érint a halgazdálkodási támogatás. Idén rekord mennyiségű pályázatot nyújtottak be, hiszen 267 beadványt kellett elbírálni, amely összesen mintegy 660 millió forint támogatási igényt generált. Ennyi pénz természetesen nincs a kasszában, hiszen ez egy önjáró kassza, vagyis annyi pénzt lehet kiosztani, amennyi a bevétel. Az idén erre a célra 200 millió forintot oszthatnak szét.

Halászati jog

A halászati szakigazgatásnak az elmúlt években kellett a vizek halászati jogát újra rendezni. Az új halászati törvény előírásainak megfelelően azokon a vízterületeken, ahol a halászati jog az államé, nyilvános pályázatokat kellett kiírni, mégpedig úgy, hogy a törvény egy átmeneti időszakot is biztosított. Ezen időszakban a halászati hasznosítók kezdeményezhették volna a korábbi pályáztatást, de nem kezdeményezték, így a hatóságnak egyszerre kellett az összes vízterületre a szakmai pályázatot kiírni. A számok önmagukért beszélnek: 861 vízterületre kellett a szakmai pályázatot elkészíteni, s összesen 130 ezer 700 hektárnyi területről van szó. Ebből most már a megkötött haszonbérleti szerződés – általában 15, néhány esetben 10 évre – 709 vízterületre megszületett, amely 121 ezer hektárt fed le. A nehézségek ellenére tehát a vízterületek 93 százalékára már van érvényes haszonbérleti szerződés. A nagy vízterületek közül a Velencei és a Fertő tóra nincs érvényes szerződés, ám a nyár folyamán ezek a szerződések is létrejönnek.

Az előadások közül két népszerűbb témát ragadtunk ki. *Péterfy Miklós* arról tartott előadást, hogy a feldolgozott haltermékek kínálatának szélesítésével növelhető a hazai halfogyasztás. A termékfejlesztés, az új, és a továbbfejlesztett hagyományos termékek előállítása már az egészen közeli jövőben jelentős szerepet kap. Örvendetes, hogy az utóbbi években az európai trenddel megegyezően a hazai haltermelés és a feldolgozott hal mennyisége egyaránt növekszik, ugyanakkor a fogyasztás fejlődési üteme lassú. Tény az is, hogy a fiatalabb generáció nem szívesen fogyasztja a pontyot – ez a halfaj teszi ki a hazai fogyasztás 70 százalékát –, mert nem szívesen bíbelődnek a szálkával. Éppen ezért a halfeldolgozóknak kell a technológiájukat úgy fejleszteni, hogy szálkamentes, azonos minőségű, finom haltermékekkel lássák el az üzleteket.

A halhús élvezeti értékét gyakran befolyásoló ízrontó anyagok jelentős problémát okoznak mind a magyar, mind pedig a világ édesvízi haltenyésztésének.

Ízrontó anyagok

Gyöngyösiné Papp Zsuzsanna a halhús élvezeti értékét rontó anyagokról tartott előadást. A halhús élvezeti értékét gyakran befolyásoló ízrontó anyagok jelentős problémát okoznak mind a magyar, mind pedig a világ édesvízi haltenyésztésének. A természetes eredetű íz-, illetve szagromlást leggyakrabban két izoprén vegyület okozza, a 2-metil-izoborneol (MIB) és a geozmin (GSM), melyet különböző algák és mikroorganizmusok szintetizálnak és juttatnak a vízi környezetbe. Ezek a vegyületek okozzák a jellegzetesen kellemetlen „iszapízt". Az ízrontó vegyületek elsősorban a magas zsírtartalmú szövetekben gyülemlenek fel. A haltenyésztőnek gondosan kell eljárnia a termelés során ahhoz, hogy az ízrontó anyagok ne jelenjenek meg a halhúsban.

(Hajtun)

Ócsárdi halmajális

2002 a hal éve. Az ennek jegyében tervezett koncentrál marketing eseménysor (halfőző versenyek, halétel készítési bemutatók) keretében került megrendezésre 2002. május elsején, Ócsárdon a Halmajálisra. *Horváth Zoltán*, a H and H Carpio Kft. (Szentlőrinc) ügyvezetője az idén első alkalommal, hagyománytteremtő céllal rendezett halfőző versenyt, melyre a környező falvakból is érkeztek versenyzők és érdeklődők is nagyszámban.

Gyönyörű környezet, lankák között elhelyezkedő tórendszer adott otthont a rendezvénynek, s mint a házigazdától megtudtuk hamarosan komplex horgászcentrum várja majd az idelátogatókat. Ennek megfelelően már megkezdték az építkezést, tájba, környezetbe illő vendégház épül, s a Halmajálisra már az ebben kialakított vendéglátóhely biztosította, hogy a nagyközönség ne csak halétel különlegességeket kóstolhasson, s hogy szomjan se maradjon.

A tavak körül alakították ki főzőhelyeiket a versenyzők, s népes asztaltársaságaik.

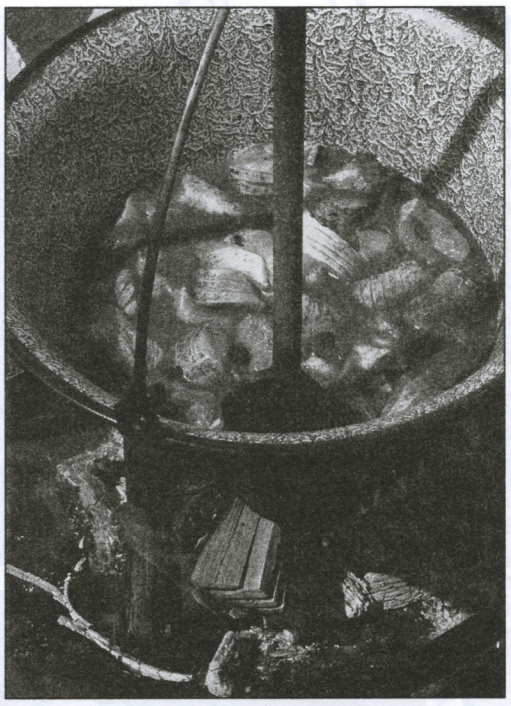

Míg ők igen jó hangulatban a legkülönlegesebb halételeket készítették a bográcsokban, a nagyközönséget a helyi és környékbeli települések népzenei és néptánc együttesei szórakoztatták programjaikkal. Aki pedig a horgászattal próbálkozott – komoly sikereket ért el. Ponty, csuka, pisztráng bőven akadt horogra, s ez láthatóan fokozta a horgászkedvet.

Délidőben a három tagú zsűri megkezdte a tizenöt versenyre nevezett csapat által elkészített ételeket kóstolását. A zsűrizés a vártnál hosszabb ideig tartott. Mint utólag *dr. Orosz Sándor* zsűri elnök értékeléséből kiderült, igen jó ételek készültek, melyeket ők maguk is szívesen és hosszasan kóstolgattak, s meglehetősen nehéz helyzetben hozott döntést a zsűri, és született meg a végső rangsor. Az első helyezett a kozármislenyi csapat volt, melynek főszakácsát *Bajkó Balázst*, a május 18-ai Halételek Országos Ünnepe gasztronómiai fesztivál halfőző versenyén is ott láthattuk a versenyzők között.

A győztes a kupát és értékes tárgynyereményeket, a további helyezettek és valamennyi résztvevő pedig a helyezéseknek megfelelően kisebb nyereményeket vehettek át. A győztes, már most megígérte, hogy jövőre is eljön és megvédi bajnoki címét, míg a helyiek természetesen fogadkoztak, hogy jövőre a cím elhódításáért szállnak versenybe.

A versenyt és az erdményhírdetést követően kitűnő hangulatban estébe nyúlt a rendezvény. A színpadon könnyű zenei koncertet adott egy helyi együttes, s a fiatalabb és idősebb korosztály is kedvére táncolhatott. A házigazda pedig örömmel nyugtázhatta, hogy kezdeményezése jól sikerült és feltétlenül érdemes folytatni.

S. V.

Az import halak és egyéb tengeri „étkek" kínálata és árai (Ft/kg) a budapesti piacokon 2002. év 21. hetén (2002. május 21–24. között)

Polip	1800–3000
Tintahal	1700
Tonhal és filé	870–1200
Hekk	620–1000
Makréla	550–690
Hering	410–480
Lepényhal filé	1700
Cápaszelet	1700
Fekete héjas kagyló	1600
Homár	3400–5300
Garnella	2100
Tigrisrák	5000
Királyrák	5800
Languszta	-
Tengeri halfilé	890–940
Tenger gyümölcse	1900–2000

(Forrás: Halászati Terméktanács)

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2002. év 21. hét (május 21–24.) az ország egyes régióiban

Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	550–570	-
Észak-Alföld	520–550	190–220
Dél-Dunántúl	520–670	-
Közép-Magyarország	600	-

(Forrás: Halászati Terméktanács)

Piaci árak Németországból

	Nürnberg	Hannover	Dresden
	EUR/kg		
Ponty	-	-	-
Amur	9,5	-	-
Süllő	23	10,2–13,2	-
Csuka	21	10,2–13,2	-
Harcsa		10,2–14,3	-

(Forrás: Fisher & Teichwirt 2002. 5. sz.)

Étkezési élő és „jegelt" halak fogyasztói árai (Ft/kg) 2002. év 21. hetén (2002. május 21–24. között) az ország különböző piacain

	ponty	amur	busa	süllő fogas	harcsa	csuka	pisztráng	kecsege	törpe-harcsa	angolna	márna	keszeg	kárász	afrikai harcsa
Budapest Nagycsarnok	790	700	350	1700 t	1500	850	1250 t	1350 t	500	1600	350	300	350	
Rákóczi tér	780	-	350	1480 t	1500	-	1320	-	-	-	-	350 t	350 t	650
Békásmegyer	890	650	390	1400	1400	890	1300	-	300–500	-	300	300	300	
Fehérvári út	850	600	350	1400	1400	1200	1200	1200	500	-	350	250	1200 t	
Lehel tér	850	-	360	1530	1490	-	1400	1400	600	-	300	250	-	750
Debrecen	700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Győr	620	550	330	1250	1350	950	810	1000	-	1000	310	310	310	-
Miskolc	650	500	380	-	1400	-	-	-	500	-	-	380	380	-
Pécs	680	400	280	1100	1000	880	-	-	400–500	800	450	240–280	240–280	-
Szeged	690	450	250	1200	1000	550	-	700	400	-	-	200	300	-
Szekszárd	700	-	-	-	1300	-	-	-	350	-	-	350	300	-

t = tisztított
(Forrás: Halászati Terméktanács)

Jászkisér, a horgászparadicsom

Ha végigböngésszük a Haltermosz idei esemény naptárát, láthatjuk, hogy több tucat azon rendezvények száma, amelyen halfőző és horgász versenyt rendeznek. Különösen a májusi, júniusi hónapokban gazdag a kínálat, hiszen nem telt el úgy hétvége, hogy ne csábították volna a nagyközönséget akár Rétimajorba, Ócsárdra, Bajára, Szegedre, Abonyba, Bogyiszlóra. S nem volt ez másként Jászkisérrel sem, ahol május elején Borbély Gyula invitálta egy évnyitó horgászversenyre a vendégsereget, ahol dr. Orosz Sándor, a Haltermosz igazgatója is megjelent.

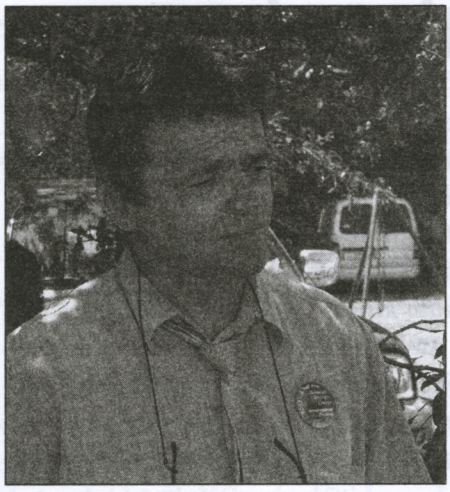

Borbély Gyula, tógazda

Egyre szebb és kiépültebb a jászkiséri környezet. Ahogy elnézi az ember, új létesítmények simulnak a szépséges tájba. Sikerült elkészíteni a tavakhoz vezető bekötőutat, és ma már szilárd burkolaton közlekedhetnek a gépjárművek. Ezen kívül a régen tervezett rendezvényteret is kialakították, kulturált, kellemes környezetet teremtve a horgászáshoz, a családi programokhoz. *Borbély Gyula* volt az első, aki idehaza is fantáziát látott a horgászturizmus fejlesztésében. Tíz évvel ezelőtt még csupán egy kis ház állott a tavaknál, ma a büfé, a széltől védett kerthelyiség, játszótér, főzőhely, filagóra fogadja a vendégeket. S június elsejére elkészült a konferencia terem is, ahol egy szellemi műhelyt kíván a tógazda kialakítani.

Borbély Gyula örül annak, hogy a horgászturizmus ma már országos méreteket ölt, s hogy egyre több vállalkozó fantáziát lát ebben a tevékenységben. A horgászok pedig örülnek, hogy az igazi zsákmányszerzési ösztönét klubjellegű kiszolgálással, szép természeti környezettel tudják a halastavak működtetői párosítani. Sikerre ítéltetett tehát a hazai horgászturizmus, amennyiben a fejlődés nem áll meg. De gyorsan tegyük hozzá, hogy ez csak az érem egyik oldala. A halastavakban – túl a horgászok igényeinek kielégítésén – komoly haltermelési munka is folyik, hiszen e nélkül aligha élnének meg a vállalkozók. A horgásztatás azonban másfajta szakmai szemléletet is megkíván a haltermelőtől. Borbély Gyula úgy véli, hogy a minőségi termelésre kell a legnagyobb hangsúlyt helyezni, ugyanis itt nem lehet kibújni a felelősség alól. Ha a hal rossz ízű, zsíros, akkor a horgász ide nem jön többet. A cél pedig az, hogy a horgász minél több halat fogjon, azt vigye haza és egye meg, mert ez által jelentősen növelhető a halfogyasztás. Ehhez pedig elengedhetetlenül fontos a jó minőségű, ízű hal. A szakmai kihívás pedig abban is megmutatkozik, hogy a horgászturizmushoz más méretű halakra is szükség van. S a környezetet is karban kell tartani, mert ha a horgász azt látja, hogy a gazda igényesen bánik a környezetével, az őt is kötelezi. A hazai halastavak egyébként az egyik legnagyobb természeti értéket képviselik, s ha a tavak környéke rendben van, akkor a környezetvédelemtől is nagyobb támogatásra számíthatnak a halászok. Már csak azért is, mert a környezetvédelem jelentős anyagi áldozatokat követel a halászoktól. És bár törvény már szabályozza ezt a kérdést, de a pénzügyi támogatás, állami szerepvállalás még nem tisztázott.

A horgászturizmus sok mindenre szolgál megoldással. Leginkább arra, hogy – miután az ország tíz százaléka érintett a horgászás által – minden horgász eljut a halastavakhoz is. A vízügynek is látni kell azt, hogy a víz nem csak a haltermelést szolgálja: a környezetvédelmet, a mikroklímát, a sportot, a valós környezetet, az élőhelyet. Ám ennek csak a halászok fizetik meg az árát. Remélik, hogy ez is változni fog a közeljövőben. A május negyedikei rendezvényen egyébként ismét avattak bajnokot a horgászversenyen.

Dr. Orosz Sándor igazgatónak – az eseménynaptár alapján – igencsak sűrűk a hétköznapjai és hétvégéi. Édes teher ez, ahogy az igazgató mondja, hiszen olyan haleseményeken vehetett és vesz részt, amelyek jó propagandái a halászok által

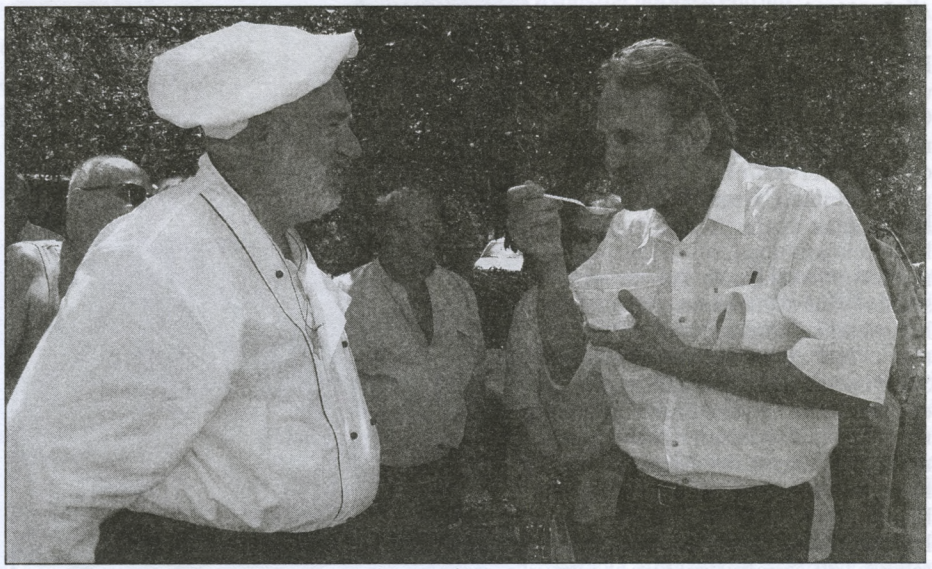

Helt Ferenc a jászkiséri csapat színeiben, az Óbudai szigeten is sikert aratott főztjével. Trokán Péter színművésznek is ízlett a kóstoló.

űzött horgászturizmusnak, annak, hogy a halászok mennyire közösségi emberek, s annak is, hogy miért jó és érdemes halételeket enni. Sok ilyenre van szükség, és lesz is belőle bőven. A jászkiséri rendezvénnyel kapcsolatban az igazgató jóleső érzéssel állapította meg, hogy itt látszik a tervezett és okszerű gyarapodás, és az, hogy a tó gazdája tudja, mit miért csinál. Csodálatos, egy végiggondolt, látványos, funkcionális értelemben nagyon jól működő infrastruktúra valósult meg a tó partján, a horgász és családja valóban paradicsomban érezheti magát. A horgászversenyt csupán a déli szél zavarta meg ezen a napon, ám ennek ellenére 69 versenyző ült le a tópartra, és fogtak jó kiállású pontyot, kárászt és törpeharcsát.

H. Gy.

Tóparti tavaszköszöntő Ludányhalásziban

Ludányhalászi Nógrád megye északi szegletében, az Ipoly folyó teraszán fekvő falu. Fekvéséből adódóan nagy hagyományai vannak a halász mesterségnek. Ludányhalászi Közép-Európa leghosszabb faluja, a főutcája csaknem hat kilométer hosszú. Nem véletlen, hogy Szigeti László polgármester abban látja az itt élő emberek jövőbeni boldogulásának biztosítékát, hogy óriási természeti kincsük van. Több száz hektárnyi gyönyörű réten található kisebb-nagyobb tavacskák sokaságát az Ipoly folyó öblíti tisztává minden tavasszal. Éppen a tavaszi időszakot használják fel arra, hogy tóparti tavaszköszöntő ünnepségüket megtartsák. Végh József László, az Öregpotyka Horgászegyesület elnöke a május 25-ei eseményről elmondta, hogy immár negyedik alkalommal gyűlt össze több száz horgász, természet- és vízszerető ember.

A Ludányhalászi Önkormányzat képviselőtestülete, a Nógrád megyei Hírlap, a Haltermelők Országos Szövetsége, a Fishpond Bt., valamint az Öregpotyka HE és annak tulajdonosi köre karolta fel a tavaszi vigadalmat. Kérdésünkre válaszolva a polgármester elmondta, hogy a választás után végre megnyugodtak a kedélyek a faluban, hiszen bizonyos mértékig a családok között is feszültté vált a hangulat a kemény hangvételű kampány miatt. Visszatért az élet az eredeti kerékvágásba. Szigeti László bízik abban, hogy az előttük álló négy év könnyebb lesz, már csak azért is, mert az önkormányzat már nem küzd forráshiánnyal, miként az elmúlt időszakban. S ami további pozitívum az az, hogy a faluban az elmúlt időszakban teljessé vált az infrastruktúra. Ez azt jelenti, hogy a víz-, gáz-, telefon- és csatornahálózat kiépült. Így már megalapozottabban tervezhetik a jövőt.

Tervek pedig vannak. A polgármester elárulta, hogy egy ipari park építését igen fontosnak tartják. Ez ugyanis a fejlődés egyik járható útja, hiszen azok a kistelepülések, amelyek ilyen lehetőséggel rendelkeznek, könnyebben kapcsolódhatnak be a nemzetközi gazdaság vérkeringésébe. Magyarán, szívesebben jön ide a tőke, létesülnek új üzemek, bővülhet a foglalkoztatás. Az ipari park több lépcsőben valósul meg, első lépésként a tízhektárnyi területet kell megvásárolnia az önkormányzatnak. Ezt követően fokozatosan építik ki az infrastruktúrát, az utat. A tervezés pedig nem állt meg ezen a ponton. A 40 hektáros Öreg-tó bőséges zsákmányt kínál a horgásznak. Az önkormányzatnak is szívügye a tó fejlesztése, mivel a polgármester is úgy gondolja, hogy a falusi turizmusban nagy lehetőségek rejlenek.

A polgármester szavait erősítette meg Végh József. S nem csak a terveket illetően. A tóparti köszöntőről szólva az elnök elmondta, hogy immár negyedik alkalommal rendezik meg az ünnepséget. S nagy boldogság a helyiek számára is, hogy egyre szélesebb körben válik ismertté az esemény, egyre távolabbról jönnek a vendégek. Most például Szlovákiából érkeztek versenyzők, akik mind a halfőző-, mind pedig a kistérségi borversenybe beneveztek. Ám olyan gazdag volt a program, hogy a család minden tagja, beleértve a legkisebbeket is, megtalálták örömüket. Felnőtt, hozzáértő horgászok irányításával a Kis-tó partján gyermekprogram zajlott, s minden kíváncsi gyermeknek – a legfiatalabb alig töltötte be a harmadik életévét – megtanították a horogkötés, a halfogás mestersége-it. A végén még egy versenyre is sort kerítettek, de nem az eredmény, hanem a részvétel volt a fontos. A 18 versenyző mindegyike részesült valamilyen jutalomban. A kistérségi borversenyre 16 községből érkezett a 25 borminta. A halétel bemutatónak ugyancsak nagy volt a sikere, hiszen a receptek is gazdát cseréltek, de elfogyott a vad- és egyéb kategóriájú ételek is.

Nem véletlen, hogy a Haltermosz felkarolta a ludányhalászi rendezvényt. A kapcsolat tavaly erősödött meg, amikor is dr. Orosz Sándor igazgató levélben kereste meg a horgászegyesületet, és biztatta őket, hogy rendezzenek minél több halfőző versenyt. Azóta szoros, baráti kapcsolat jött létre a két szervezet és az önkormányzat között. Ennek következtében a ludányhalásziak csapatot indítottak az országos halünnepen, az Óbudai szigeten. Orosz Sándor e rendezvénynek is a díszvendége volt, és díjakat adott át a halételek kategóriában nyertes versenyzőknek.

Íme a versenyek végeredményei. A kishalfogó versenyt *Kovács Rita* nyerte. A kistérségi borversenyben a fehér boroknál *Molnár Sándor* vitte el a pálmát, a vörös boroknál *Csóri Péter*. A halételek versenyét *Végh J. László* nyerte, míg a halászléfőző versenyben ketten osztoztak az első díjon: *Fekete András* és *Szmolnik Lajos*. A vadétel főző versenyen a *Vitézek csapata* érte el az első helyet, míg az egyéb bográcsban főtt ételek versenyén a *Vezérlőfejedelmi asztaltársaság* diadalmaskodott.

H. Gy.

Jávorka Sándor
Mezőgazdasági és Élelmiszer-ipari Szakközépiskola és Szakiskola II. Telepe
2890 Tata Diófa u. 18.
Tel.: 34/587-660

felnőtt korúak részére lehetőséget biztosít tanfolyamos formában
- a halász szakképesítés
- és a halászmesteri oklevél megszerzésére.

Jelentkezés feltételei:
- a 22. életév betöltése,
- legalább 8 általános iskolai végzettség (halászmesterek esetében halász szakmunkás oklevél),
- legalább 3 év halászati szakmai gyakorlat (halászmesteri jelentkezéskor a szakmai vizsga után 5 év halászati gyakorlat),
- egészségügyi alkalmasság.

A tanfolyam indításának időpontja: 2002. ősze